

त्तरावधिश्चयति । एवमपरौ ॥११॥ द्वावधिश्चयतीति शेषः । एवंशब्देन च दक्षिणोत्तरता संकृष्टतरता च लभ्यते । पश्चादरण्येऽनूच्यम् ॥२०॥ अच्यं च पुरोडाशं पश्चादधिश्चयति । सं अरण्येऽनूच्यः वक्तव्यः पठनीयो मन्त्रो यस्यासौ अरच्यः । उग्रश्च भीमश्चेत्ययं मन्त्रो (३१. ७) नियतमरण्ये पठ्यते । तत्सम्बन्धात्सप्तमो मारुतः पुरोडाशोऽप्यरच्य इत्युच्यते । होमासादनयोश्च ॥२१॥ चशब्दादयमेव विधिः । सं मारुतानां होमोऽत्रासादने चायमेव विधिर्भवति ।

पुष्पादपरान्कुशानास्तीर्थाहवनीयसहितान्वा तत्रासादनम् ॥२२॥ कुर्वेति प्राकृतमेव परिस्तरणमनूच्यते । प्रदेशविधानाय पुरानिति कुत एतत् सपुहोऽयमाहवनीय इति प्रकृतौ चाहवनीयमपरेण स्तरणं वृत्तम् इहापि तथैव कर्तव्यम् । आहृतान्वेति कुत एतत् आहवनीयशब्दो ह्यग्न्यभिधायक उपचारवृत्त्या स्थले वर्तते तस्मादाहृतान्वेत्यवधार्यते । तत्रासादनं कर्तव्यम् ।

वैश्वानरेण प्रचर्य सर्वहुतेन हस्तेन मारुतान्जुहोत्युपविश्य वैश्वानरे वा वैश्वानरं पृथुं कृत्वा शुक्रज्योतिरिति (१७. ८०-८५) प्रतिमन्त्रम् ॥२३॥ मारुतान्जुहोति । विकल्पश्चायम् वैश्वानरे होमोऽग्नौ वेति । सं अथवा वैश्वानरं पृथुं कृत्वा पूर्वं वैश्वानरस्योपरि जुहोति । विमुखेनारण्येऽनूच्यम् ॥२४॥ अच्यं पुरोडाशं विमुखेन जुहोति । विमुखश्चाध्येतृणां प्रसिद्धः उग्रश्च भीमश्चेति (१७. ८६ ३१. ७) । सं अच्यं सप्तमं मारुतं विमुखेन उग्रश्चेति मन्त्रेण जुहोति ।

इन्द्रं देवीरिति (१७. ८६) जपति ॥२५॥ आगन्तुवादन्ते । इमं स्तनमिति (१७. ८७-९१) वाचयति वा ॥२६॥ जपति वेति विकल्पः । वैश्वानरमारुतानामैकतन्त्र्यम् तत्र च यः साधारणः पदार्थः स मन्त्रवान्कर्तव्यः । मारुतानां हि पदार्थमात्रेण प्रयोजनम् समन्त्रकोऽपि पदार्थः पदार्थ एवेति ॥ ॥ चतुर्थो कण्डिका ॥४॥ ॥

वसोर्धारां जुहोत्यौदुम्बर्या पञ्चगृहीतं संततं यजमानोऽरण्येऽनूच्येऽग्निं प्राप्तिं वाजश्च मऽइत्यष्टानुवाकेन (१८. १-२१) ॥१॥ वसोर्धारिति कर्मनामधेयम् तच्च समुदायस्य एवं हि श्रूयते (१. ३. ३. १८) षष्टिश्च ह वै पञ्चत्रिंशदिति अत्र च यदन्तरितम् तस्यावृत्तिर्भवति । और्ध्रां सुचा पञ्चगृहीतमाज्यं जुहोति यज्ञं च्ये अग्नौ